

Adrie van Sluijs, 6 jaar

Adrie van Sluijs woonde met zijn ouders in Grijskerke.

"Op 10 mei 1940 stond mijn moeder met de buurvrouw te praten, ik stond daar bij. Ze waren aan het praten over de oorlog die was uitgebroken, ze huilden alle twee, want ze hadden ieder een zoon in dienst. In Dishoek waren ze gelegerd, bij de kanonnen. Die hoorde je bij ons op het dorp schieten, ik was erg onder de indruk. Een paar dagen later kwamen er Nederlandse soldaten op ons dorp. Bij ons thuis kregen we vier soldaten ingekwartierd. Een van die soldaten kwam uit Breda en heette Prins, die soldaat nam een jong hondje mee, genaamd Breda. Toen de soldaten weer weg moesten naar het front kreeg ik het hondje, daar was ik erg blij mee. Een week later, op 17 mei, speelde ik en met mijn broer Lein buiten, op dat moment gooiden ze bommen op Middelburg, alles stond in brand. Mijn moeder zei tegen ons: "je hebben met stof (grond) gegooid op de teeltuin", maar wij zeiden "dat hebben we niet gedaan". Later bleek dat dit roet was van de brand in Middelburg door het bombardement.

Op Grijskerke werden overal barakken gebouwd. die barakken werden gebouwd voor oorlogsspul, ze werden gebouwd door de TOD, dat was een bedrijf van de Duitsers. Bij Munnikenhof stonden wel drie van die barakken, ze zetten een jaartal op het dak bijvoorbeeld 1870, zodat het op een boerenschuur leek. Dit werd gedaan om de Engelse jagers te misleiden. Toen de Duitsers hier kwamen, waren ze met grote vrachtwagens, alles was motorisch. In de Noordstraat was een keukenwagen van de Duitsers, daar stonden we vaak bij te kijken, het rook daar heerlijk. Rondom de kerkring waren allemaal grote betonnen bakken voor drinkwater, ongeveer 10 a 12 stuks. De Duitse soldaten marcheerden regelmatig door het dorp, ze konden goed zingen, het ging als volgt: Die Ahuila die Hoehassa die aaste Compagnie AHA AHA... Toen liep ik als jongen mee, ineens trok een Duitser mij in de groep soldaten en marcheerde ik mee, wat ik wel leuk vond.

Het was druk in Grijskerke omdat het aan een doorgaande weg lag. Ik zag vaak militairen voorbijkomen. Er reden nogal eens colonnes Duitsers door de straat, met vrachtauto's en gevechtswagens, deze waren half rups. Later waren er meer colonnes met paarden en wagens, dat waren Poolse paarden en wagens, je zag toen al dat het niet goed ging met het Duitse leger. Toen stopte de colonne in de straat en kregen alle mensen in de straat inkwartiering. Bij ons kwamen 4 soldaten, 2 Polen en 2 Duitsers, de Polen moesten mee vechten deden ze dat niet dan kregen ze de kogel. Die 4 soldaten waren 1 nacht bij ons om te slapen en we moesten ze te eten geven. Ze waren best vriendelijk, een Duitser zei tegen mijn vader: de oorlog is niet Koed! Een Duitse soldaat heeft zich zelfs opgehangen in de wc van Juf H. aan de Middelburgseweg, dat huis was gevorderd door de Duitsers. Hij zag de oorlog niet meer zitten, vooral met het uitzicht naar het oostfront.

Een boer uit onze straat zijn fiets was gevorderd door de Duitsers. Een Duitse officier had die fiets naar de smid gebracht om hem op te laten knappen. Maar 's middags ging die boer (Jan G.) met zijn paard naar de smid (Samel de K). Die boer zag zijn fiets daar staan, hij tegen de smid: dat is mijn fiets, en die neem ik mee. Waarop de smid antwoordde dat wanneer de boer zijn fiets mee zou nemen hij in de problemen zou komen. De boer vertelde dat de smid dan maar moest vertellen dat hij hem gewoon had mee genomen. Toen die Duitser aan het einde van de middag zijn fiets kwam ophalen was zijn fiets weg. De smid vertelde dat de boer hem mee had genomen. De Duitser ging naar de boer om zijn fiets. Maar die boer was altijd al een opvliegerige man, en hij zei je krijgt hem niet en de boer wilde de Duitser te lijf gaan. Er was ook een

Duitse soldaat bij met een geweer. De Duitse officier pakte zijn pistool en hiel hem gericht op de boer. En de boer werd vast gehouden door zijn vader, vrouw en zusters. Anders was hij dood geschoten. Zijn zuster ging vlug naar de dominee die daar naast woonde en vroeg of hij mee wilde komen. De dominee ging met de Duitse officier praten, want de dominee sprak ook Duits. Ze konden hem overtuigen dat de boer krank (gek) in zijn hoofd was. Dus zo liep het nog goed af. Ik heb dit verhaal zelf aanschouwd, dit heeft erg indruk op mij gemaakt.

Er gebeurde best wel eens wat in Grijpskerke. Aan de kerkkring naast het gemeentehuis woonde de timmerman Adriaan L., zijn bijnaam was Baasje L. Er was iemand bij hem ingetrokken tijdens de oorlog, deze man heette van Zoelen. Toen het dorp beschoten werd lag deze man boven te slapen. Iedereen was uit bed maar hij kwam er niet uit. Er was op dat huis een voltreffer gekomen, heel het dak werd af geblazen. Maar van Zoelen had geen schram, er waren scherven door de dekens gegaan maar hij had er geen schrammen. Een wonder dus, want hij kon zo naar buiten kijken.

Zo woonde Arjaan C. in de Gasthuisstraat, hij had een handgranaat gevonden. Hij had inkwartiering van een Nederlandse officier gekregen. Op een dag kwam die officier weer thuis op dit adres en ging naar binnen. Hij zag Arjaan niet binnen, en hij vroeg aan zijn vrouw Jans waar of hij was. Ze vertelde dat hij in de schuur was, ze ging kijken en toen schrok ze zich rot, hij was bezig een handgranaat uit elkaar aan het halen. De officier zei tegen hem, je hebt geluk gehad. Als je aan de andere kant was begonnen was je opslag dood, en was je schuurtje weg gevaagd geweest. Die man had dus veel geluk en het was goed afgelopen.

In de oorlog is ook een jongen gedood in Grijpskerke, zijn naam was Piet M. en hij woonde in de Noordstraat en was 13 jaar. Hij deed een geweerkogel (scherp) in de bankschroef en sloeg erop, de kogel ontplofte, een stuk scherp vloog in zijn slagader van zijn keel. Ik heb die jongen zo op straat zien liggen, het was overal bloed wat je zag, zijn hoofd lag op een kussen. Later kwam de ziekenauto en namen ze hem mee naar het ziekenhuis, voor Middelburg was hij al overleden. Toen konden ze nog niet zoveel eerste hulp bieden in de ziekenauto. Het was een Duitse kogel, dus de schuld lag daar ook wegens het niet goed opruimen van de munitie. De Duitsers legden wel kransen op het graf. Op Poppendamme had een jongen, Jan Poppe, een granaat gevonden, hij moest alleen thuis oppassen want zijn vader en moeder waren naar de kerk. Hij stuurde zijn broertjes en zusjes naar beneden en ging de granaat uit elkaar halen, maar helaas het ontplofte. Al zijn ingewanden lagen eruit, zijn vader en moeder zijn uit de kerk gehaald, deze hebben nog even kunnen praten met hem en toen is hij overleden.

Op zaterdag 16 september 1944 kwam ik uit de winkel in de Jacob Catsstraat in Grijpskerke met een tas boodschappen. Toen hoorde ik een oorverdovend geluid, het donderde gewoon. Zoiets had ik nog nooit gehoord, ik schrok me rot en zag in de lucht een soort sigaar met vuur er achter, ik dook met boodschappen en al onder een haag. De zondagmorgen kwamen de volgende 2, het waren de V1's die op London waren gericht, we waren erg bang. Ze werden bij Serooskerke gelanceerd, maar de Duitsers roken onraad en verplaatsten ze naar Schouwen-Duiveland. De V1's kwamen nog wel over maar waren nu al veel hoger in de lucht en dat gaf minder geluid.

Op 6-10 zat ik thuis in Grijpskerke te eten met vader, moeder zijn broers Izak en Lein. In eens stond er een Duitse groene Polizei voor het raam en hij keek naar binnen. Begeleid door 2 gewapende soldaten. We konden niet meer weg, en ze brulden: "Doe die deur open! Polizei!" Wij schrokken natuurlijk, mijn vader at gewoon door, de soldaat wees naar de boter op tafel en zei: "roomboter?" waarop mijn vader antwoorde, "nee geitenboter". Mijn vader en broer Izak moesten mee, alle mannen op het dorp werden opgepakt en moesten mee komen naar het gemeentehuis. Er lagen daar wel honderd schoppen en spaden. Iedereen moest er een pakken en toen in de gereed staande leger auto's gaan zitten of staan, het waren wel 2 grote auto's vol met mannen.

Ze reden richting Poppendamme, en daar moesten ze dijkjes gaan bouwen tegen het zeewater, het water kwam hoger en hoger, het hielp helemaal niets.

Ik maakte ook nog iets bijzonders mee. Op een dag liep ik op het dorp, toen kwam er een groot vliegtuig over, een lancaster hij scheerde laag over het dorp. Je zag de piloot en de bemanning zitten, het was paniek op het dorp, de mensen renden weg, de school in. Maar ik ging er niet in, dat was te link als hij op de school zou neer stortten. Het vliegtuig zwenkte weg richting Buttinge ik keek hem na, en even later stortte hij neer, het water spatte hoog boven de bomen, de bemanning was opslag dood. Dat was natuurlijk heel erg triest." Er zaten 9 mannen in die allemaal op slag dood waren. Het vliegtuig stortte op 18 oktober omstreeks 13:30 uur neer vlak bij de kazematten bij Buttinge, op ongeveer drie kilometer ten westen van Middelburg. De Duitse verdedigers hadden de staart van het vliegtuig er afgeschoten.

Ik hoorde 's nachts de granaten overgaan. Een fluitend geluid was dit. Als ze ontploften dreunde het verschrikkelijk, het hele huis trilde en de klok ging kapot door de luchtdruk. Ze schoten twee kanten op, we hoorden aan het geluid of de granaten op het dorp terecht kwamen. Mijn broer Izak stak zijn hoofd door het zolderraam om naar buiten te kijken, net op dat moment ontplofte er een granaat. Hij schreeuwde: "het slaat in!" Maar dat leek maar zo door de knal en de luchtdruk, hij kwam er goed vanaf. We vluchtten naar beneden en gingen in de bedstee zitten, vader liep op zijn gemak rond de tafel door het water. Er was nog een neef van ons in huis, Adrie M. Hij was niet zo bang, want hij had al meer mee gemaakt, die waren naar Westhof (Oostkapelle) gevluht voor het water van Grijpskerke.

Als je ergens naar toe wilde, dan moest je over het water. Vader had een vlot gemaakt. Alle dieren moesten weg naar het dorp: varkens, kippen, koeien en geiten. Het hele dorp stond vol, veel van die dieren werden later naar Middelburg gevaren met een groot vlot.

Ook was er een keer een lijk aangespoeld bij Grijpskerke (toen alles onder water stond), het was een lijk van een Duitse soldaat. Hij was opgebaard in het brandspuithok tegenover de kruideniers winkel van Sanderse. Er ging een dokter naar binnen, en wij als kleine kinderen keken even door de kieren naar binnen, maar wij gingen weer mag weg. De dokter keek of hij de identiteit kon vast stellen."

